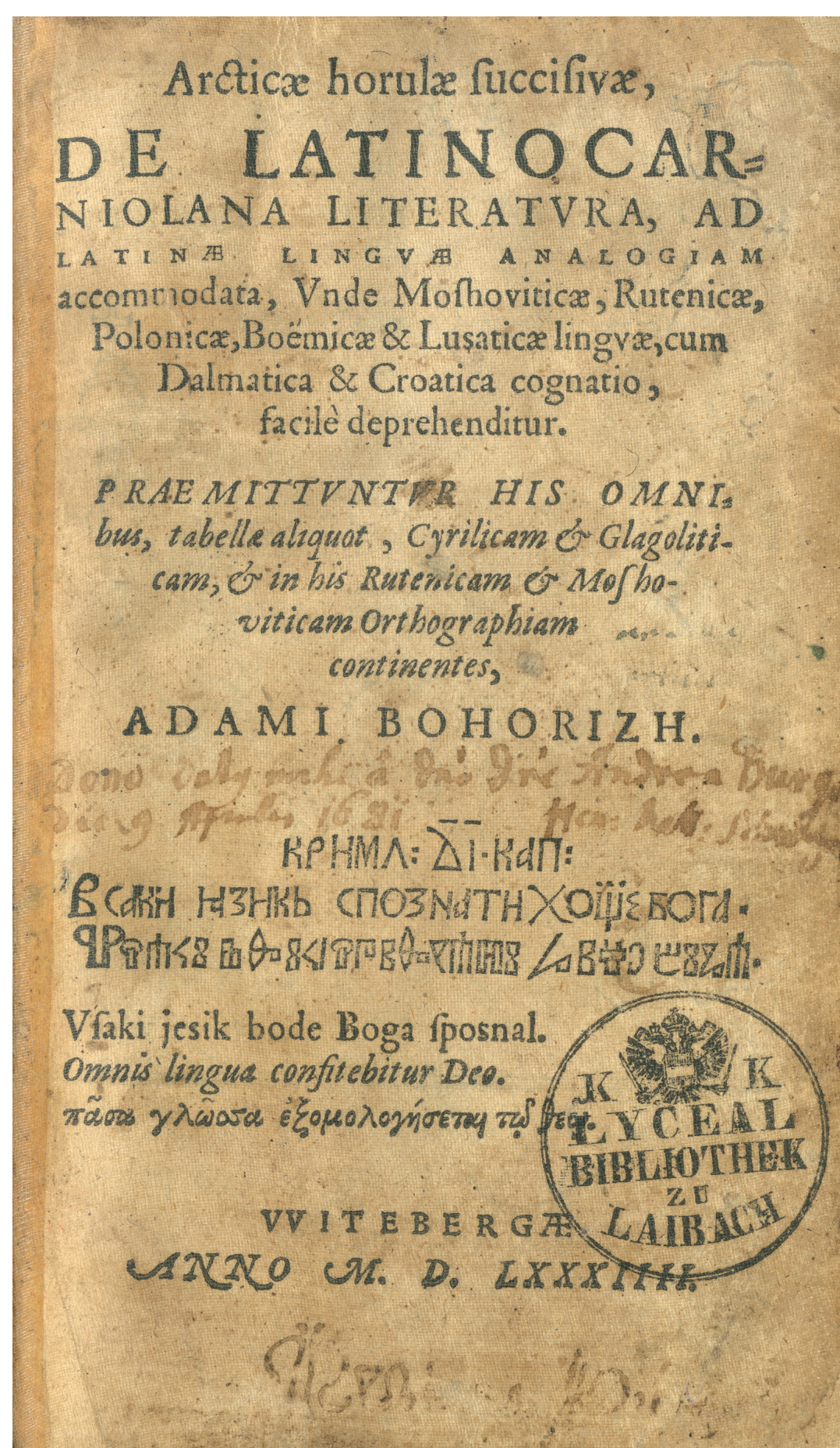

V občini Krško smo dogajanja v celotnem letošnjem letu v veliki meri povezali z obeleževanjem 500. obletnice rojstva Adama Bohoriča, avtorja slovnice *Arcticae horulae succisivae de Latinocarniolana literatura (Proste zimske urice o latinskokranjski slovnici)* iz leta 1584. Bohorič se je po šolanju na Dunaju in v Wittenbergu vrnil v domače kraje in nato približno med letoma 1551 in 1563 v Krškem vodil zasebno latinsko šolo. Obiskovali so jo predvsem plemiči in posamični nadpovprečno nadarjeni učenci iz vrst meščanov in kmetov, med njimi tudi Jurij Dalmatin. Po odhodu iz Krškega je bil dolga leta vodja protestantske stanovske šole v Ljubljani in eden najpomembnejših sodelavcev Jurija Dalmatina pri pripravi njegovega prevoda *Biblije*.

ADAM BOHORIČ

Proste zimske urice o latinskokranjski slovnici / *Arcticae horulae succisivae de Latinocarniolana literatura, 1584*

O Bohoričevem najpomembnejšem delu *Proste zimske urice o latinskokranjski slovnici* je predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, dr. Kozma Ahačič, zapisal, da je to »prva slovnica slovenščine in postavlja slovenski jezik na častno deveto mesto med evropskimi ljudskimi jeziki, ki so dobili svojo slovnico v sodobnem pomenu besede. Pri pisanju slovnice se je Adam Bohorič v največji meri naslanjal na latinsko slovnico svojega učitelja Filipa Melanchthona, vidni pa so tudi vplivi kratke slovnice antičnega slovničarja Donata in nemške slovnice iz 16. stoletja Johanna Claja. Na mnogih mestih je našel izvirne rešitve za opis zgradbe slovenskega jezika. Bohoričeva slovnica je bila pisana v latinščini in je imela zelo ozek krog bralcev. Ni bila mišljena kot splošni jezikovni priročnik, ki bi usmerjal rabo jezika. Namenjena je bila predvsem krepitvi jezikovne samozavesti.«

V Wittenbergu natisnjena slovnica se je v slovenskem prostoru najverjetneje ohranila le v petih izvodih. Ko bomo Mestni muzej Krško ponovno odprli za javnost, vas bomo povabili na ogled izvirne knjige, ki je le ena od treh v hrambi Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Iskrene čestitke ob dnevu reformacije!

